

ROSTA

KÉT VILÁGHÍRÚ MAGYAR ÍRÓ

Aki még nem tudná, annak ezennel hírül adjuk, hogy a magyar irodalomnak külföldön legismertebb két kiválósága: ifj. Hegedüs Sándor és Petri Mór.

Ifj. Hegedüs Sándor maga mondotta a *Reggel* munkatársának (1934 ápr. 23), hogy az ő nemzetközi pozícióját, amelynél csak a Molnár Ferencé nagyobb, nem lehet lerombolni. Őt — ifj. Hegedüs Sándort — „nem lehet külföldön elgáncsolni“. Hogy valóban mennyire nem lehet, arra magát az öreg Sorbonne-t idézhetjük koronatanunak. Mikor ez a hétszázéves főiskola azon törte a fejét, hogy a magyar írók közül ki az, aki legméltóbban tudná képviselni Pannónia irodalmát a Szent Genovéva hegyén: rögtön és egyenesen ifj. Hegedüs Sándorra esett a tudós tanárok választása. (És még azon panaszkodunk, hogy a külföld nincs informálva hazai kulturánkról!)

Az előadás megtörtént és a magas kulturális színvonaláról ismeretes *Pesti Hírlap* be is számolt róla „Ifj. Hegedüs Sándor sikere Párizsban“ címmel. Megtudjuk ebből a hírből, hogy a *Comoedia* arcképét hozza ifj. Hegedüs Sándornak és egy hasábot szentel a magyar író nagysikerű felolvasásának. Azt írja a *Comoedia* — jelenti a *Pesti Hírlap* — hogy „csak ilyen világhírű író, mint Hegedüs, volt képes arra, hogy oly méltón ismertette Jókait a nagy francia közönségnek, hogy arra el lehet mondani, amit Hazard Paul, az elnöklő dékán (?) mondott: óriási siker“. Hogy Hazard a Collège de France tanára, nem lehet dékán a Sorbonne-on, nem is olyan fontos. Ellenben — jelenti tovább a *Pesti Hírlap* jól értesült párisi informátora — a *Le Petit Journal* is közölte Hegedüs arcképét „és pedig (!) meleg sorok kíséretében“. Ezek után még azt is megtudjuk, hogy „a *Journal des Débats*, a kormány félhivatalos lapja egy negyed hasábot szentel Hegedüs fölolvadásának az elismerés teljes kifejezésével“.

Ifj. Hegedüs Sándor ezzel a nagysikerű külföldi szereplésével megelőzte a legkiválóbb magyar írókat, Zilahy Lajostól Sértő Kálmánig. Sikere azonban nem korlátozható Párisra, amint a *BH*-nak „Ifj. Hegedüs Sándor sikere Indiában“ c. jelentéséből kitűnik. A hiradásból megtudjuk, hogy Japánban is sikere volt ifj. Hegedüs Sándornak. Ez a következő mondatból tűnik ki: „Japán után az indiai lapok is sikerrel közlik ifj. Hegedüs Sándor novelláit urdu (hindu, szanszkrit) nyelven“. Nincs ebben semmi csodálkozni való. Az urdu irodalmi társaságok bizonyára már régóta érzik annak hiányát, hogy ifj. Hegedüs Sándor műveit anyanyelvükön olvashassák. Most aztán megtudjuk a *BH*-ból, hogy végre-valahára „az indiai heti és havi folyóiratok Syed Zaidi, a híres hindu író fordításában hozták a magyar író novelláit a hindu olvasóközönségnek“.

Syed Zaidi, ha így folytatja, hamarosan kültagja lehet az Akadémianak. Most már csak másik két akadémiai klasszikusunk — Pekár

és Csathó — urdu-nyelvre való fordítása van hátra, hogy végképen megnyerje hivatalos irodalmunk babérjait.

A *BH.* tudósításának azonban Syed Zaidival még nincs vége. Be-fejezésül kapjuk a következő mondatot: „Most a *Mahetamen* folyóirat és a *Sarafosch* (Fáklya) hozza a Régi bábu-t és a Vén betyárt, azzal a megjegyzéssel, hogy Hegedüs az első magyar író, akit urdu-nyelvre átültettek“. Ezek után semmi kétség sem lehet aziránt, hogy ifj. Hegedüs Sándor világhíre a Szajnától a Ganges partjáig terjed.

*

Szerényebb keretek között mozog, de még mindig jelentős Petri Mór világhíre. Őt legújabbán Byron-nal kapcsolatban emlegette egy angol kritikus, Watson Kirkconnel, a winniepegi Manitoba-egyetem tanára. Erről a *Pester Lloyd* tudósít, kitűnő amerikai hírszolgálatára révén (dec. 7). A hűsz — tehát csaknem valamennyi — európanyelven beszélő kanadai akadémikus könyvet adott ki a magyar líráról. A *Pester Lloyd* nem árulja el, milyen címmel és melyik kiadónál jelent meg ez a munka, pedig nem lenne érdektelen belepillantani, annyira fölkelti érdeklődésünket az a pár sor, amit a *Pester Lloyd* jónak lát a Petri Mórról szóló fejezetből idézni:

Petri nem hangos lakója a Parnasszusnak. Ha nem találjuk is meg az ő műveiben Byronnak intenzív kifejező-erejét, mint például tanítványainál, Adynál (Petri a gimnáziumban tanította Adyt), viszont hiányzik költészetéből Adynak az a túláradó-érzelme is, amely a modern élet rútságait gyakran oly diszharmonióval fejezi ki. A magyarok valóban büszkéek lehetnek olyan kiváló költőjükre, mint Petri.

Ifj. Hegedüs Sándor és Petri Mór külföldi sikerei után már most bizvást remélhetjük, hogy többi kiválóságaink is megkapják az őket megillető külföldi babért. Majd ha Reiner János verseit szamojéd-kunyhókban olvassák, Sebestyén Gyula hősi eposzain a Tüzföld lakója lelkesíti gyermekét és a Pápua Irodalmi Akadémia kiadja pályanyertes fordításban Nádas Sándornak összes műveit, — akkor, de csakis akkor, végleg és nyugodtan elmondhatjuk, hogy a magyar irodalom külföldi propagandáját az illetékes tényezők sikeresen végezték.

(Makó).

Békés Csaba.

MAGYAROSAN

Akadémiánk — igen helyesen — külön folyóiratot indított a nyelv-művelés céljaira; a *Magyarosan* jellegű propagandát (v. ö. Széphalom 1932: 26, 73, 74, 129; 1933: 27) napilapjaink is lelkesen fölkarolták, de a mozgalom csakhamar az idegen szavak kiirtására koncentrált a erőit, ahelyett, hogy egy fontosabb kérdést vetett volna föl: mielőtt magyarosan íránk, először tanuljunk meg *írni*; sőt még tovább mehetünk: tanuljunk meg *gondolkozni*, mielőtt írunk... Hogy ez nem a Sötétenlátó (pesszimizista). Nyelv-művelőnek kitalálása csupán, arra konkrét példaként idézhetem az előttem fekvő *Ethnographia-Népélet* c. folyóirat 1935. évi 1.